

Izsák Város Önkormányzat Jegyzője

6070 Izsák, Szabadság tér 1.
Tel.: +3676/568-060

KRID: 153513924
E-mail: jegyzo@izsak.hu

Előterjesztés A Képviselő-testület 2023. február 15-én tartandó ülésére

Tárgy: Tájékoztató a Képviselő-testület és szervei feladat-és hatáskörét érintő új jogszabályokról

Előterjesztés készítette és törvényességi szempontból ellenőrizte: Bak Nándor jegyző

Előterjesztő: Bak Nándor jegyző

Tájékoztató a Képviselő-testület és szervei feladat-és hatáskörét érintő új jogszabályokról.

1. A 2022. évi LI. törvény – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) módosításával – átalakítja a törvényes öröklésre vonatkozó rendelkezéseket. A módosítás – a 2023. július 1-jén vagy azt követően megnyíló öröklés vonatkozásában – **lehetővé teszi örökös hiányában az önkormányzatok öröklését** a következők szerint. **Az örökagyó tulajdonát képező belföldi ingatlan esetében más örökös hiányában az ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat a törvényes örökös**, annak az ingatlanak a kivételével, amelynek bármely alrészlete állami tulajdonba kerülése esetén a nemzeti földalapról szóló törvény hatálya alá tartozna, vagy gazdaságnak minősülő dologösszesség részét képezi. Az ingatlanon található azon ingó dolgokat is az önkormányzat örökli, amelyek az örökagyó halálakor a tulajdonában álltak. Az önkormányzatnak azonban lehetősége van az örökséget visszautasítani, ebben az esetben az állam lesz az örökös (Ptk. 7:74. §).
2. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) módosítása** alapján 2023. január 1-től nem csupán a képviselő-testületi ülésekről készített jegyzőkönyvet kell megküldeni a kormányhivatal részére, hanem a polgármester és a jegyző képviselő-testület által átruházott hatáskörében meghozott döntéseit is. E körbe tartozhatnak például a költségvetéssel kapcsolatos döntések, mint például az előirányzat átcsoportosítás, kötelezettségvállalás, a bérleti szerződések vagy bármely más a polgármesterre átruházott szerződés megkötése is. A megküldési kötelezettség nem vonatkozik azonban a hatósági döntésnek minősülő döntésekre, vagyis például a közterülethasználati engedély kiadására, településképi bejelentési eljárás lefolytatására, közigazgatási bírság kiszabására vagy települési támogatás megállapítására (Mötv. 52. § (2) bekezdés). A kormányhivatal a helyi önkormányzattal szemben törvényességi felügyeleti bírságot állapíthat meg 2023-tól abban az esetben is, ha a jegyző a kormányhivatal felhívása ellenére a megadott határidőn belül nem tesz eleget az átruházott hatáskörben hozott döntésekkel kapcsolatos megküldési kötelezettségnek (Mötv. 141. § (1) bekezdés a) pont). A megküldési kötelezettség kiterjesztését az indokolja, hogy a fenti döntések is helyi közügyeket érintenek, önkormányzati ügyekben hozott döntések, így törvényességi felügyeleti jogkörben vizsgálat tárgyát képezik.
3. A 2022. évi LXXIX. törvény visszavezeti a nemzetiségek jogairól szóló **2011. évi CLXXIX. törvénybe (a továbbiakban: Njtv.) a nemzetiségi szervezet 2022. július 25-ig**

hatályos fogalmát. 2022. július 2-től nemzetiségi szervezetnek minősült – a párt és a szakszervezet kivételével – a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve nemzetiségi egyesületként szereplő egyesület. 2023. január 1-től ismét – a pártnak és szakszervezetnek nem minősülő – a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában szereplő olyan egyesület minősül nemzetiségi szervezetnek, amelynek alapszabályában – a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve – rögzített célja a nemzetiségek jogairól szóló törvény szerinti, konkrétan megjelölt nemzetiség képviselője. **A fogalom 2024. július 1-től ismét módosul,** azzal, hogy vizsgálandó az is, hogy a jogi személyek nyilvántartásában nemzetiségi egyesületként szereplő egyesület alapszabályában legalább 2024. június 30-tól a választást megelőző 3 éve szerepel-e valamely konkrét nemzetiség képviselője. 2027. július 1-je után pedig a választási szervek kizárólag a nemzetiségi egyesületi forma 3 éve való fennállását ellenőrzik a jogi személyek nyilvántartásában.

4. A szociális- és a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények eltérő működésére vonatkozó veszélyhelyzeti szabályok: **A szociális ellátórendszer veszélyhelyzeti működéséről szóló 485/2022. (XI. 30.) Korm. rendelet** a szociális szolgáltatások nyújtására és a gyermekjóléti alapellátás biztosítására vonatkozó általános szabályoktól eltérő, 2023. április 30-ig alkalmazandó rendelkezéseket állapít meg. A rendelet alapján **a fenntartó a nappali ellátás tekintetében eltérhet egyes, jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételek betartásától.** A rendelet lehetővé teszi szociális alapszolgáltatás nyújtását olyan épületben, épületrészben, amelyet a fenntartó azelőtt nem vont be az ellátás nyújtásába. Ha a fenntartó a szolgáltatás nyújtásába korábban erre a célra nem szolgáló épületet, épületrészt von be, és ez a változás a szolgáltatói nyilvántartásban bejegyzést vagy adatmódosítást is szükségessé tesz, a működőképesség veszélyeztettségének indokolása mellett kérni kell a bejegyzést vagy az adatmódosítást. A kérelmet az engedélyező hatóság egyszerűsített szabályok szerint huszonegy napon belül bírálja el. A rendelet alapján lehetőség van a külön ingatlanokban nyújtott szolgáltatások egy épületbe történő összevonására, és arra is, hogy a fenntartó a szolgáltatást más fenntartó szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett, azonos szolgáltatása helyéül szolgáló épületben nyújtsa. A feladatellátási hely változását annak bekövetkezését megelőzően legalább tíz nappal be kell jelenteni a működést engedélyező szervnek, amely a kérelemről nyolc napon belül dönt. A jogszabályi előírásoktól való eltérés a költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságot nem érinti.
5. Az **510/2022. (XII. 13.) Korm. rendelet** a gyermekek napközbeni ellátásának veszélyhelyzeti működésére vonatkozó, a fentiekben ismertetett rendeletben előírtakhoz hasonló, különleges szabályokat állapít meg. A rendelet alapján a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény fenntartója az erre a célra korábban nem szolgáló épületet, épületrészt vagy egyéb ideiglenes elhelyezést biztosító, ellátási célokra szolgáló helyszínt vonhat be az ellátásba, több ingatlanban nyújtott ellátást egy épületbe vonhat össze, vagy – ha ez a köznevelési intézmény alapfeladatainak ellátását nem akadályozza – az ellátást köznevelési intézmény feladatellátási helyéül szolgáló épületben is nyújthatja. Fenti esetekben a tárgyi feltételek tekintetében nem kell figyelembe venni a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásait, ugyanakkor nem hagyhatók figyelmen kívül az ellátottak emberi méltóságára és törvényben biztosított jogaira vonatkozó szabályok és a módszertani szervezet szakértői véleményében foglaltak. A jogszabályi előírásoktól való eltérés a költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságot ebben az esetben sem érinti, a feladatellátási hely változásáról viszont legalább harminc nappal azt megelőzően

tájékoztatni kell az érintett ellátottak törvényes képviselőit. A feladatellátási hely változását a szolgáltatói nyilvántartásban 2023. április 30-ig hatályos ideiglenes hatályú bejegyzésre kell módosítani, új engedélyes létrehozása esetén pedig az ellátást 2023. április 30-ig hatályos ideiglenes hatállyal kell bejegyezni. Az adatmódosítás iránti kérelemben a fenntartónak indokolnia kell azt, hogy működőképessége miatt veszélyeztetett, és ismertetnie kell a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott tárgyi feltételektől való eltéréseket. A bejegyzési eljárás során az elhelyezés megfelelőségét a bölcsődei módszertani szervezet helyszíni vizsgálat lefolytatásával szakértőként véleményezi. A fenntartó 2023. április 30-áig köteles helyreállítani a változtatást megelőző állapotot, és kérnie kell a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatainak megfelelő módosítását. Az engedélyező hatóság a bejegyzési eljárás során köteles helyszíni szemlét tartani.

6. Az **568/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet** hatályon kívül helyezte a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendeletet, és **2023. január 1-től új szabályokat állapított meg e szervek** tekintetében. Az új rendelet alapján a kormányhivatal az államigazgatási feladatokat ellátó, államigazgatási hatósági jogkörben eljáró helyi önkormányzati szervek (a polgármester, jegyző, a polgármesteri és a közös önkormányzati hivatal ügyintézője) vonatkozásában a jövőben is jogosult szakmai-koordinációs értekezletet összehívni és a polgármesteri, közös önkormányzati hivataloknál felügyeleti szervként ellenőrzést tartani.

A kormányhivatal jogszabálysértés esetén

- a) felügyeleti eljárást kezdeményez, vagy felügyeleti eljárás keretében megteszi a szükséges intézkedéseket,
- b) felhívja az ügyben ellenőrzésre jogosult más szerv figyelmét a tapasztalt jogszabálysértésre,
- c) megkeresi intézkedés végett a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervet,
- d) jogszabálysértés esetén intézkedést kezdeményez a munkáltatói jogkör gyakorlójánál,
- e) fegyelmi, szabálysértési vagy büntetőeljárást kezdeményez.

A megkeresett szerv köteles a kormányhivatal megkeresését érdemben megvizsgálni, és saját intézkedéséről vagy annak mellőzése okáról a hivatalt – a megkereséstől számított 30 napon belül – tájékoztatni.

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 44. §-a alapján a kormányhivatal gyakorolja az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényben (a továbbiakban: Ákr.) a felügyeleti szervre ruházott jogköröket, ha a települési önkormányzat jegyzője vagy a polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal ügyintézője, valamint a polgármester, államigazgatási hatáskörben jár el. Az államigazgatási hatáskörbe tartozó döntés tekintetében törvény vagy kormányrendelet más hatóságot is kijelölhet a felügyeleti jogkör gyakorlására. A kormányrendelet ezzel kapcsolatban előírja, hogy a kormányhivatal – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – elbírálja az államigazgatási hatáskörben eljáró jegyző döntése ellen előterjesztett fellebbezést.

Ha a képviselő-testület a település másik járási hivatal illetékességi területéhez történő átcsatolását, illetve vagy új járás kialakítását kezdeményezi, a kormányhivatal megvizsgálja az átcsatolás, illetve az új járás kialakításának indokoltságát. A kezdeményezés akkor tekinthető indokoltnak, ha ezáltal az államigazgatási feladatok hatékonyabb ellátása biztosítható, vagy ha a közlekedési feltételek jelentősen megváltoznak. A kormányhivatalt vezető főispán a határozatot – az átcsatolással érintett járási hivatalok hivatalvezetőinek és a kormányhivatal véleményének a csatolásával – megküldi a közigazgatás-szervezésért

felelős miniszter részére. A miniszter a változtatási javaslatát az általános önkormányzati választást megelőző év november 30-ig nyújtja be a Kormány számára, valamennyi, az adott időszakban beérkezett kezdeményezés tekintetében. A Kormány döntése alapján településnek másik járáshoz történő átcsatolására, illetve új járási hivatal kialakítására az általános önkormányzati választások napjával kerülhet sor.

A rendelet továbbra is kiemeli, hogy a járási hivatal a települési önkormányzatok közfoglalkoztatási feladatai végrehajtásának elősegítése érdekében **ellátja a települési, nemzetiségi önkormányzatok, azok társulásai közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó együttműködéséhez szükséges koordinációs és kommunikációs feladatokat**. Ezzel kapcsolatban tájékoztatást kérhet az önkormányzatoktól, az önkormányzatok társulásától, valamint a hatóságoktól. Nem változott az az előírás sem, amely szerint a kormányhivatal a helyi önkormányzati szervek tekintetében jogszabályban meghatározottak szerint közszolgálati ellenőrzést végez, ellenőrzi az ügyiratkezelésről, a kezelt adatok nyilvántartásáról és védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló jogszabályok valamint az Ákr. megfelelő alkalmazását. Emellett a jövőben is a kormányhivatal felelős a helyi önkormányzati szervek köztisztviselőinek képzéséért, továbbképzéséért, továbbá közreműködik a helyi önkormányzatok, valamint a nemzetiségi önkormányzatok tisztviselőinek, képviselőinek képzésében.

7. Az egyes egyetemes szolgáltatási árszabások meghatározásáról szóló 259/2022. (VII.21.) Korm. rendelet alapján **azok a családok, amelyek olyan családi házban élnek, amiben legfeljebb négy önálló lakásnak tekinthető lakóegység is található, viszont csak egy gázórával rendelkeznek**, az átlagfogyasztás mértékéig lakóegységenként jogosultak rezsicsökkentett árú földgázt vételezni. A fogyasztó a kedvezmény igénybevételére való jogosultság fennállását – vagyis azt, hogy egy ingatlanon belül több, lakásnak minősülő rendeltetési egység is található – **a jegyző által kiállított hatósági bizonyítvánnyal igazolhatja a szolgáltató felé.**

Az **584/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet kiterjeszti a Korm. rendelet hatályát a társasháznak, lakásszövetkezetnek nem minősülő ingatlan-együttesre és az önálló mérési pontot (felhasználási helyet) képező, a társasház alapító okirata szerinti társasházi albetétre is**. A hatósági bizonyítvány kiállítása során a jövőben nem követelmény, hogy a rendeltetési egységek önálló bejárattal rendelkezzenek, valamint az sem, hogy műszakilag megosztottak legyenek, ha azok megfelelnek az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 105. §-ában foglalt feltételeknek, vagyis

- lakóhelyiséggel (lakószoba, étkező stb.),
- főzőhelyiséggel (konyha, főzőfülke),
- egészségügyi helyiséggel (fürdőszoba, mosdó, zuhanyozó, WC),
- közlekedő helyiséggel (előszoba, előtér, belépő, szélfogó, közlekedő, folyosó) és
- tároló helyiséggel (kamra, gardrób, lomkamra, háztartási helyiség stb.)

rendelkeznek.

Így kibővül a kedvezményre jogosultak köre. A rendelet előírja, hogy az egyetemes szolgáltató a kedvezményt a kérelem benyújtást követő hónap első napjától biztosítja azon fogyasztók részére, akik a módosítás hatálybalépését megelőzően hatályos szabályok alapján nem voltak jogosultak a kedvezmény igénybevételére, viszont a módosítást követően erre jogosulttá váltak.

8. A választási eljárásról szóló törvény új szabályai

Egyszerre, pontosabban egy napon választanak helyi önkormányzati vezetőket és európai parlamenti képviselőket 2024-es évben. Ugyanezen a napon lesz továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választása is. A három választás egy napon történő megrendezését indokolja, hogy ezzel jelentős költségmegtakarítás érhető el.

Az Alaptörvény tizenegyedik módosítása alapján 2024-től a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását október helyett az európai parlamenti képviselők választásának napján (áprilisban, májusban, júniusban vagy júliusban) kell megtartani (Alaptörvény 35. cikk (2) bekezdés). Mivel a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 309. §-a alapján a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választására is a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napján kerül sor, 2024-től egy napon három választást, az európai parlamenti képviselők, a helyi önkormányzati képviselők, polgármesterek és a megyei önkormányzatok tagjai továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők választását kell lebonyolítani.

2024-ben azonban az újonnan megválasztott polgármesterek, képviselők, nemzetiségi önkormányzati képviselők nem lépnek hivatalba a választást követően, hanem **a jelenleg hivatalban lévő képviselő-testület, polgármester, nemzetiségi önkormányzati képviselő és elnök megbízatása 2024. október 1-jéig tart.** Így a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény és a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény egyaránt úgy rendelkezik, hogy ahol e törvények a választáshoz, a választás eredményének jogerős megállapításához, illetve a választás napjához jogkövetkezményeket fűznek (például alakuló ülés megtartása, vagyonyilatkozat tétel), ott a jogkövetkezmény alkalmazásának kezdő időpontjaként 2024. október 1. napját kell érteni. Tehát ezzel a nappal kezdődnek a fenti törvényekben meghatározott határidők az új képviselő-testület vonatkozásában. A képviselő-testület továbbá a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2024. évi általános választását követően 2024. október 1-jéig nem dönthet a képviselő-testület feloszlásáról.

A területi közigazgatás működésével kapcsolatos egyes kérdésekről, valamint egyes törvényeknek az Alaptörvény tizenegyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2022. évi XXII. törvény célja, hogy megteremtse a Ve. összhangját az Alaptörvény fenti rendelkezésével. A 2022. évi XXII. törvény mellett azonban – a közös eljárásban megrendezett 2022. évi országgyűlési képviselők választása és országos népszavazás során összegyűlt jogalkalmazói tapasztalatokra figyelemmel – a 2022. évi XXIII. törvény is módosítja a Ve-t. A 2022. évi XXII. törvény és a 2022. évi XXIII. törvény Ve-t módosító rendelkezései több ütemben léptek hatályba, 2023. január 1-től azonban teljes körűen alkalmazandók.

Általános módosítások

A Ve. 1. §-a kiterjeszti a törvény területi hatályát Magyarország mellett Magyarország területén kívülre is. Így a magyar választási szervek joghatósága kiterjed a magyarországi választásokat érintően külföldön elkövetett jogsértések elbírálására is. A Ve. 49. § (2) bekezdésének módosítása az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény és a Ve. terminológiai összhangjának megteremtését szolgálja. Az új szabály alapján a választási bizottság a határozatát – a

közérdekből nyilvános adatnak nem minősülő személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza. A Ve. alapján közérdekből nyilvános adat: a jelölt neve, a jelölő szervezet, a médiaszolgáltató és a sajtótermék megnevezése. Egy kisebb joghézag betöltését szolgálja a Ve. 66. § (4) bekezdésének a kiegészítése azzal, hogy a helyi választási iroda vezetőjét a területi választási iroda vezetője nevezi ki abban az esetben is, ha a jegyző harminc napot meghaladó távolléte miatt nem tudja ellátni a feladatait. Korábban csak a jegyzői tisztség betöltetlensége esetén tette lehetővé a törvény a helyi választási iroda vezetőjének a fentiek szerinti kinevezését. Szintén pontosítást tartalmaz az a módosítás, amely egyértelművé teszi, hogy a központi névjegyzék – az abban eszközölt változások átvezetésére tekintettel – a Nemzeti Választási Iroda és a helyi választási iroda által közösen vezetett elektronikus nyilvántartás (Ve. 82. § (1) bekezdés).

Újdonság, hogy a szavazóhelyiségben az a választópolgár is szavazhat, aki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékén szerepel, amennyiben a jegyzék a szavazóhelyiségben van, és azt a választópolgár még nem írta alá. Ilyen esetben a választópolgár a mozgóurnát igénylő polgárok jegyzékét írja alá (mivel a névjegyzékről törlésre került). Eddig, ha a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékén szereplő választópolgár a szavazóhelyiségben megjelent, vissza kellett utasítani, és csak mozgóurna útján adhatta le a szavazatát (Ve. 175. § (2) bekezdés, Ve. 179. § (1) bekezdés). A jelölt elhalálozását kivéve, a jelölt vagy a lista kiesése egy korábbi döntés járulékos jogkövetkezménye, a jelölt lemondása és a lista visszavonása pedig egyoldalú jognyilatkozat, így a kiesett jelölt, illetve lista nyilvántartásból, illetve szavazólapról való törlése adminisztratív intézkedésnek tekinthető. A jelölt és a lista kiesése esetén a szavazólapról való törlést ezért a választási iroda hajtja végre, erről nem kell a választási bizottságnak a jövőben külön határozatot hoznia. A jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásból való törléséről ugyanakkor a választási iroda a soron következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot (Ve. 135. § (3) bekezdés). Ha tehát a szavazólap jóváhagyását követően megváltozik annak adattartalma, és ehhez a választási bizottság újabb jóváhagyására nincs szükség, a választási iroda átvezeti a változásokat a szavazólapon, és erről tájékoztatja a választási bizottságot, valamint az érintett jelölő szervezeteket és a független jelölteket (Ve. 162. § (2) bekezdés).

A jelölt és a jelölőszervezet részére a névjegyzékből történő adatszolgáltatás a választópolgárok neve és lakcíme mellett az életkort és a nemzet is tartalmazza. Az adatszolgáltatást az adatszolgáltatási díj megfizetését követően haladéktalanul teljesíteni kell. Közös eljárásban az adatszolgáltatás adatai minden érintett választás tekintetében felhasználhatók. Az adatszolgáltatás díja az adatszolgáltatásban szereplő választópolgáronként három forint lesz a jövőben. (Az adatszolgáltatás díja eddig egységesen a kötelező legkisebb munkabér egyhavi összegének megfelelő összeg volt.) Az adatszolgáltatás teljesítésének feltétele, hogy az igénylő igazolja az adatszolgáltatási díj Nemzeti Választási Iroda számlájára történő befizetését (Ve. 153-154. §).

Az ajánlások ellenőrzését mellőzni kell, ha a leadott ajánlóíveken szereplő ajánlások száma nem éri el a jelöltállításhoz szükséges számot (Ve. 127. § (2) bekezdés).

Egyes határidők módosítása

Mivel a jövőben a helyhatósági választásokra október helyett áprilisban, májusban, júniusban vagy júliusban kerül majd sor, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása – az

általános választás évének április 1. napja helyett – a választás évét megelőző év december 1. napját követő nap és a választások napja közötti időszakra nem tűzhető ki (Ve. 8. § (2) bekezdés). A helyi választási bizottság tagjait és póttagjait a képviselő-testület eddig a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választása évének április és május hónapjaiban választotta meg. A jövőben a választási bizottságok tagjait és póttagjait a választás évét megelőző évben (legközelebb 2023-ban) október 1. és november 30. között kell majd megválasztani (Ve. 23. §).

2023-tól a helyi választási iroda a képviselő-testület megválasztandó tagjainak számát – az általános választás évének február 15. napja helyett – a választást megelőző év október 31. napjáig állapítja meg a település lakosságszámának január 1-jei adatai alapján (Ve. 306. § (2) bekezdés). A választókerületi beosztás – a választás évének március 31. napja helyett – a választást megelőző év november 30. napjáig módosítható (Ve. 306/C. §).

A Ve. eddig hatályos előírása alapján a beérkezése napján, vagy ha a kérelem nem munkanapon érkezik be, akkor a következő munkanapon, de legkésőbb a szavazást megelőző második napon kellett elbírálni a nemzetiséghez tartozással, a szavazási segítség iránti igényvel és a személyes adatok kiadásának megtiltásával kapcsolatos kérelmeket. A módosítás alapján a kérelmeket a jövőben legkésőbb a szavazást megelőző második napon 10 óráig kell elbírálni (Ve. 94. § (2) bekezdés). A mozgóurna iránti kérelem is a szavazást megelőző második nap 10 óráig terjeszthető elő illetve vonható vissza, amennyiben azt személyesen vagy elektronikus azonosítással elektronikus úton terjesztik elő (Ve. 103. § (2) bekezdés, Ve. 105/A. §), és e kérelmeket legkésőbb a szavazást megelőző második napon 10 óráig el is kell bíráltni (Ve. 113. § (2) bekezdés). A helyi választási iroda szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos döntése ellen nem nyújtható be fellebbezés a szavazást megelőző második napon 10 órát követően (Ve. 235. § (2) bekezdés). Így a Nemzeti Választási Iroda a szavazást megelőző második napon 10 óráig bekövetkező változások átvezetését követően zárja le a szavazóköri névjegyzéket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét. Ezáltal lehetősége van a helyi választási irodának a lezárt szavazóköri névjegyzéknek és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének a kinyomtatására is a szavazást megelőző második napon (Ve. 106. §).

A névjegyzékbe vétellel, a névjegyzékbe vétel meghosszabbításával és a névjegyzékben szereplő adatok módosításával kapcsolatos kérelmek elbírálása az országgyűlési képviselők általános választása és az Európai Parlament tagjainak választása esetén szünetel a szavazást megelőző huszonötödik nap és az eredmény jogerőre emelkedése között (Ve. 94. § (3) bekezdés).

A jelölt lemondásának határideje minden választás tekintetében a szavazást megelőző második nap 16 óra. A lemondó nyilatkozat elektronikus azonosítást követően elektronikus úton, személyesen vagy meghatalmazott útján nyújtható be a nyilvántartásba vételről döntő választási bizottság mellett működő választási iroda részére (Ve. 137. § (1) bekezdés).

Az országgyűlési képviselők választásával kapcsolatban kiküldött értesítő, valamint a szavazóköri névjegyzék tartalmazza a választópolgár nemzetiségének megjelölését, ha a választópolgár legkésőbb a szavazást megelőző – tizenhatodik helyett – kilencedik napon benyújtott kérelme alapján az országgyűlési képviselők választásának névjegyzékére is kiterjedő hatállyal szerepel nemzetiégi választópolgárként a központi névjegyzékben (Ve. 248. §, Ve. 314. -315. §). A nemzetiégi adat törlése iránti kérelem személyesen vagy elektronikus azonosítást követő elektronikus úton legkésőbb a szavazást megelőző második

napon – 16 óra helyett – 10 óráig terjeszhető elő. Az átjelentkezés iránti kérelem személyesen vagy elektronikus azonosítást követő elektronikus úton szintén a szavazást megelőző második napon – 16 óra helyett – 10 óráig vonható vissza (Ve. 249. § (1) bekezdés a) pont, Ve. 250. § (5) bekezdés b) pont).

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán az átjelentkezésre irányuló kérelem személyes vagy elektronikus azonosítást követő elektronikus benyújtás esetén legkésőbb a szavazást megelőző – második helyett – harmadik napon vonható vissza (Ve. 307/A. § (4) bekezdés b) pont). A választópolgárt vissza kell venni a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékébe, ha – legkésőbb a szavazást megelőző (második helyett) harmadik napon – tartózkodási helyét megszünteti (Ve. 307/B. § (2) bekezdés).

A választási bizottságok működésével kapcsolatos változások

A Ve. és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) összhangjának megteremtését szolgálja az a módosítás, amely alapján a szavazatszámoló bizottság, valamint a szavazatszámolást végző választási bizottság tagjai a munkavégzési kötelezettségük alóli mentesülésük időtartamára – átlagbér helyett – távolléti díjra jogosultak, melyet a munkáltató a jövőben is a szavazatszámolást követő öt napon belül igényelhet a helyi választási irodától (Ve. 15. §). A módosítás egyébként az Mt-t is kiegészíti azzal az előírással, amely szerint a munkavállaló számára lehetővé kell tenni, hogy az országgyűlési képviselők, az Európai Parlament tagjainak, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán, továbbá népszavazáson szavazhasson (Mt. 51. § (7) bekezdés). A jövőben a választási bizottság választott tagja lehet – a közalkalmazott mellett – a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban, vagy más munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló munkavállaló és az egészségügyi szolgálati viszonyban álló személy is (Ve. 18. § (2) bekezdés).

A közös eljárásban lebonyolított általános választásokkal összefüggésben a Ve. 19. §-ának új, (1a) bekezdése rögzíti, hogy a választási bizottság megbízott tagja a választási bizottság hatáskörébe tartozó valamennyi ügyben gyakorolja jogait és kötelezettségeit, a megbízás jogalapjától függetlenül. Ez azt jelenti, hogy ha egy jelölő szervezet például az Európai Parlament tagjainak választásán állított lista jogán delegált tagot a választási bizottságba, a tag nem csupán az Európai Parlament tagjainak választásával kapcsolatos kérdésben, hanem a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásával összefüggésben is jogosult részt venni a választási bizottság munkájában, a döntéshozatalban. A közös eljárással kapcsolatos új szabály, hogy a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjának a megbízatása a megbízása jogalapját képező választás eredményének jogerőssé válásáig tart (Ve. 33. § (5) bekezdés). Tehát a fenti példánál maradva, ha az Európai Parlament tagjai választásának eredménye jogerőssé válik, az e választással kapcsolatban delegált bizottsági tag megbízatása a jogerőssé válással megszűnik függetlenül attól, hogy az Európai Parlament tagjainak választása napján megrendezett helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásával kapcsolatban esetleg jogorvoslással éltek, így annak eredménye még ekkor nem vált jogerőssé.

Pontosítást tartalmaz a Ve. 30. § (4) bekezdésének módosítása, amely alapján a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjának bejelentésére vonatkozó szabályok az egy szavazókörös településen a helyi választási bizottságok megbízott tagjainak bejelentésére is

alkalmazandók (mivel az egy szavazókörös településen a helyi választási bizottság látja el a szavazatszámláló bizottság feladatait is).

Az eddig hatályos szabályok alapján a megbízott bizottsági tag megbízatásának a megszűnését a választási bizottság határozattal állapította meg a következő esetekben:

- ha a megbízatás feltételei megszűntek,
- összeférhetetlenség esetén,
- ha a megbízott tag megbízatását a megbízó visszavonta,
- ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy a jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesett.

A jövőben kizárólag a megbízott bizottsági tag összeférhetetlenségéről kell határozatot hoznia a bizottságnak, a megbízatás más okból történő megszűnésének okát a választási bizottság elnöke a bizottság soron következő ülésén bejelenti, a megbízatás megszűnését pedig a bizottság jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel, külön határozat meghozatala nélkül veszi tudomásul (Ve. 34. § (2) és (4) bekezdés). A módosítás gyakorlati jelentőségét az adja, hogy ezáltal nem szükséges megvárni a határozat jogerőre emelkedését az új tag megbízásával, a megbízás megszűnésének megállapítását követően azonnal delegálható új tag a bizottságba. A megbízatás megszűnésének megállapítását a jövőben is bárki indítványozhatja, az indítványt három napon belül kell elbírálni. A Ve. 37. § (1) bekezdése alapján a helyi választási bizottság tagja a megválasztását vagy bejelentését követő öt napon belül, a szavazatszámláló bizottság tagja legkésőbb a szavazást megelőző második napon a polgármester előtt – a polgármester akadályoztatása esetén a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester előtt – esküt vagy fogadalmat tesz. Ha az eskü vagy fogadalom letételére a fenti határidőig nem került sor, a polgármester helyett a megyei közgyűlés elnöke előtt kell esküt vagy fogadalmat tenni. A Ve. módosítása ezt az előírást a joggyakorlathoz igazítja azzal, hogy a fenti határidő leteltét követően is lehetővé teszi az eskü vagy a fogadalom letételét a polgármester illetve az alpolgármester előtt (Ve. 37. § (4) bekezdés).

Az Európai Parlament tagjainak és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek közös eljárásban tartott választásának szabályai

Az Európai Parlament tagjainak, valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban tartott választásának szabályai a Ve. XVI. fejezetében kaptak helyet. A közös eljárásban a következő választási bizottságok működnek

- a) Nemzeti Választási Bizottság,
- b) területi választási bizottság,
- c) helyi választási bizottság,
- d) szavazatszámláló bizottság.

A helyi választási bizottságba az általános szabályok között meghatározottak mellett az Európai Parlament tagjainak választásán listát állító jelölő szervezetek további egy-egy tagot bízhatnak meg (Ve. 333. §). Az átjelentkezésre a közös eljárásban az alábbi szabályok az irányadók. Ha a választópolgár az átjelentkezés feltételeinek megfelel, és a tartózkodási helye szerinti településre jelentkezik át, a választásokon a tartózkodási helye szerinti szavazókör névjegyzékébe kell felvenni (mivel a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán ide jelentkezhethet át, az Európai Parlament tagjainak választásán

pedig az ország egy szavazókört alkot). Ha viszont a választópolgár a tartózkodási helye szerinti településtől eltérő településre jelentkezik át, az Európai Parlament tagjainak választásán a települési szintű lakóhellyel rendelkező választópolgárok számára e településen kijelölt szavazókör névjegyzékébe kell felvenni, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán és a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán viszont továbbra is a lakóhelye szerinti szavazókör névjegyzékében szerepel, mivel a helyhatósági választáson vagy a lakóhelyen vagy pedig a tartózkodási helyen szavazhat a választópolgár (Ve. 337/A. §).

A jogorvoslatra vonatkozó szabályokat is pontosította a jogalkotó a közös eljárás tekintetében (Ve. 345. §). A helyi választási bizottság dönt

- a szavazatszámoló bizottság tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kizárólag az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás, a települési nemzetiségi vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik,
- az Európai Parlament tagjainak választásához kapcsolódó, kizárólag a helyi választási bizottság illetékességi területét érintő kifogásról.

A területi választási bizottság dönt

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz, a főpolgármester-választáshoz vagy a területi nemzetiségi választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a helyi választási bizottság hatáskörébe, és kizárólag a területi választási bizottság illetékességi területét érinti,
- a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről, valamint a helyi választási iroda vezetőjének a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjának visszautasításával kapcsolatban hozott határozata elleni kifogás tárgyában hozott döntése elleni fellebbezésről.

A Nemzeti Választási Bizottság hatáskörébe tartozik

- minden olyan kifogás elbírálása, amely nem tartozik az helyi választási bizottság vagy a területi választási bizottság hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a területi választási bizottság döntése elleni fellebbezés elbírálása.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosítása

A 2022. évi XXIII. törvény módosítja a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvényt (a továbbiakban: Njtv.) is. A módosítás alapján – az Njtv. és a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény összhangjának megteremtése érdekében – változik a nemzetiségi szervezet fogalma. Nemzetiségi szervezetnek minősül a jövőben – a párt és a szakszervezet kivételével – a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve nemzetiségi egyesületként szereplő egyesület (Njtv. 2. § 14. pont).

A civil törvény 95. § ae) pontja alapján ugyanis a civil szervezetek bírósági nyilvántartása tartalmazza, ha az egyesület nemzetiségi egyesületnek minősül. Egy egyesület akkor

tekinthető nemzetiségi egyesületnek, ha az alapszabályában meghatározott célja az Njtv. rendelkezései szerinti nemzetiség érdekvédelme, érdekképviselése vagy a nemzetiségi kulturális autonómiával közvetlenül összefüggő tevékenység folytatása. Így indokolatlan az Njtv-nek az az előírása, amely szerint a nemzetiségi szervezetek tekintetében a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásakor külön vizsgálni kellene az alapszabályt, annak megállapítása érdekében, hogy rendelkeznek-e a nemzetiségi egyesület civil törvényben meghatározott ismérveivel. Elegendő csupán annak ellenőrzése, hogy az egyesület a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában a nemzetiségi önkormányzati választás évét megelőzően legalább 3 éve nemzetiségi egyesületként szerepel-e, és amennyiben igen, akkor nemzetiségi szervezetnek minősül.

Az Njtv. és a Ve. új szabálya alapján, ha a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületét felosztatják vagy kimondja feloszlását, csak abban az esetben tűzhető ki az időközi választás, ha a nemzetiségi önkormányzat annak költségeit az időközi választás kitűzésére hatáskörrel rendelkező választási bizottság mellett működő választási iroda részére megelőlegezi (Njtv. 69. § (4) bekezdés, Ve. 310. § (2) bekezdés). Az időközi választás költségeinek megelőlegezése hiányában, a nemzetiségi önkormányzat a felosztatás vagy feloszlás kimondásának napján megszűnik (Njtv. 74. § (1) bekezdés f) pont).

Izsák, 2023. február 7.

Bak Nándor
jegyző